

Gyermeksebészeti kongresszus

A közelgő iskolakezdés idejére programozták azt a háromnapos orvosi kongresszust, amely csütörtökön kezdődött meg Budapesten aztal a célja hogy a szakemberek körében közkinccsé tegyék a új gyermeksebészeti eljárások eredményeit, emellett felhívják leginkább a szülők — de minden felnőtt — figyelmét a gyermekkorban történo balesetek megelőzésére-következményezésére.

Miként a megnyitó ülésen elhangzott hazánkban a 14 év alattiak közül a legtöbb baleseteket következtében halnak meg Ez a tendencia — külföldi orvosok véleménye szerint — az iparilag fejlett országokban világszerte is megfigyelhető, tehát, hogy most a gyermeki gondatlanságból vagy szülői felelőtlenségéből bekövetkező balesetek illetve súlyos következményük gyógyítási eljárásai kerültek a VII. magyar gyermeksebészeti kongresszus napirendjére. A

szervezők elmondták, hogy különbséget az iskolakezdés idején keletkező fokozottan figyelni a gyermekekre, elsősorban a 6 és 16 év közötti korosztályra. Ezek a gyermekek ugyanis óvodáskorú cétükben vagy kisiskolás-ként már szert tettek bizonyos önállóagra de éppen ebben rejlik az első számú baleseti veszélyforrás: a túlzott önbizalom — például a közlekedésben — továbbá a távolságok iránt, a veszélyhelyzetekre a hibás megítélés.

A kongresszus megnyitó ülésén a fővédnök dr. S. Kuthy István egészségügyi miniszter képviselőjében dr. Mészáros László államtitkár üdvözölte a hazai gyermekgyógyász-társadalom képviselőit, és a világ minden tájáról meghívott külföldi szakembereket a Semmelweis Orvostudományi Egyetem Nagyvárad téri épületébe.

Ülést tartott a megyei KISZ-bizottság

A KISZ Csongrád megyei bizottsága tegnap, csütörtökön tartotta soros ülését. A megyei testület a KISZ szervezeti életével, felépítésével, valamint a mozgalmi vezetők képzésével kapcsolatos kérdéseket vitatta meg.

Nóvákne Halász Anna, a KISZ Szeged városi bizottságának első titkára tájékoztatta a bizottságot az idei, 16. szegedi ifjúsági napok tapasztalatairól.

Az ülésen részt vett Tóth András, a KISZ KB osztályvezetője.

Csehszlovák gyermekkórus Szegeden

Harmincezer lakosú kisváros Észak-Morvaországban, a Jeszenik hegység közepében Sumperk, gyermekkórusa tavasszal ünnepelte fennállásának huszadik évfordulóját. Ifjú dalosai a város különböző iskoláiból kerülnek ki, a kórus fenn-tartója a helyi úttörőház, ám több ízben is rendszeresen támogatja, hozzájárul működéséhez. Szisztematikus nevelőmunkájukat jellemzi, hogy hét-nyolc éves gyerekeket az úgynevezett előkészítő kórusba vesznek föl, akik majd 10—11 évesen kerülnek át a koncertegyüttesbe, melynek több mint 200 tagja van. A sumperki gyermekkórus több csehszlovákiai fesztiválon aratott

már sikert, hangmezük van, megjárták az NDK-t, Bulgáriát, Jugoszláviát, a Szovjetuniót.

Amiért pedig a fentieket szóba hozzuk: a sumperki kórust jó néhány éve baráti kapcsolat fűzi a szegedi Juhász Gyula Tanárképző Főiskola 1. számú gyakorló általánosának Bartók gyermekkórusához. A szegediek először 1976-ban látogattak el Csehszlovákiába, az ottaniak 77 tavaszán viszonzták a vendégséget, s amikor még 77-ben a Bartók gyermekkórus meghívást kapott az olmützi fesztiválra, a vendégjátékot követően hangversenyt adott Sumperkben is. Itt találkoztak azzal a

grúz kórusal, mellyel az előző évi hónapokban hasonló csereegyezményt kötöttek.) A szegedi diákok tavaly nyáron csehszlovákiai koncertkörútjukon is ellátogattak Sumperkbe — most viszont Szegedre várják a morvaországi együttest.

Háromnapos balatoni körutazás után holnap, szombaton este 6 órától Alois és Tomáš Motyl vezényletével Szegeden, a Tisza-szálló nagytermében lépnek közönség elé — a hangversenyen közreműködik a gyakorló iskola Kodály és Bartók kórusa is —, majd a csehszlovák gyerekek három napot töltenek Budapesten, mielőtt hazatérnének.

Országos verseny

Fáradt olajat gyűjtő fiatalok

Mintegy 5 ezer tonna — körülbelül 51 millió forint értékű — fáradt olajat gyűjtöttek össze — a most elkövetett értékelés szerint — a fiatalok 1981-ben, ezer tonnával többet, mint a megelőző évben. Ez a mennyiség több mint 25 százaléka az ÁFOR által begyűjtött fáradt olajnak. A környezetvédelmi és gazdasági érdekeket felismerve 315 KISZ-szervezet nevezett be annak idején a fáradt olaj-gyűjtési versenybe, amelyet a Központi Bizottság ifjúsági tanácsa, a mezőgazdasági és falusi fiatalok tanácsa és az ÁFOR KISZ-szervezetek hirdettek meg.

Már a KISZ X. kongresszusán is megállapították, hogy jelentős a fiatalok hozzájárulása a több mint 6 milliárd forintos hulladékgyűjtési bevételhez, valamint a fáradt olaj újrafeldolozásából származó megtakarításhoz. A tavaly meghirdetett versenyben új elem volt, hogy az ÁFOR KISZ-szervezetek kezdeményezésére a vállalat „Ezzel csak nyerhet” elnevezéssel sorsjegyes fáradt olaj-gyűjtési akciót indított, amelynek eredményeként 204 tonnányi gyűlt össze az ÁFOR üzemenyagtoló állomásain. Először 1979-ben hívták versenyre az ország KISZ-szervezeit. A kommunista fiatalok aktív

közreműködésének eredményeként 1979-ben 224, 1980-ban 351 szervezet vett részt a versenyben, s a két év alatt mintegy 5600 tonna fáradt olajat gyűjtöttek össze.

A KISZ a jövőben is részt kíván venni a begyűjtésen kívül a feltárásban, a hasznosításban, és a hasznosítást lehetővé tevő technológiák kidolgozásában. Az 1982-es akcióprogram alapján egyéni és kollektív felajánlást tehetnek a fiatalok.

A tavalyi fáradt olaj-gyűjtési verseny legjobbjait a közeljövőben megjutalmazták. A begyűjtési versenyt ez évre is meghirdették a KISZ-szervezetek számára. (MTI)

Módosuló életmód

Emberek és percek

Mérlegen 1440 perc, vagyis egy nap teljes 24 órája önmagának csak elvétve készíti ilyen számvetést az ember. Legfeljebb időnként bosszankodik mert a nagymosásra, a porszívó megjavítására ilyen-olyan háztartási munkára nem futja az idejéből. De hogy mire telik, róluk hány percet tölt levasárlással, közlekedéssel és olvasással, azt jobhára csak a kérdőíveket kitöltő felmérék veszik számba.

Az alvástól elcsent idő

A Központi Statisztikai Hivatal legutóbb 1977-ben, azt megelőzően pedig 1963-ban készített országos időmérleg felmérést. Mintegy 27 ezer kérdőív összevetéséből számították ki például azt, hogy egy mezőgazdasági gépkezelő átlagosan naponta 100 percet tölt különmunkáival. Az értelmiségi viszont mindössze tíz percet. A főfoglalkozástól az „egyéb és ismeretlen” tevékenységig az adatlévők a napi 1440 perc majd 50 felhasználási lehetőséget, azok egymáshoz való viszonyát vizsgálták. Így derült például ki, hogy — a közudatái képpel egyezően — valamennyi foglalkozási ágban dolgozók lefeljebb néhány percnyi időre kerülnek a munkára. Hova tűnik a hiányzó mintegy 100 perc? Egységek között épület-kezelésre, építésre és bővítésre. A gépkezelőnk ezekre a munkákra napi 110 percet fordít. Ötven percet annyit, mint az „egyéb szellemi foglalkozású” kategóriába tartozó nőtárs. Meg is van tehát az alvástól elcsent idő döptő része...

Az időmérleget eddig legátforogtabb feldolgozó dr. Andorka Rudolf-Falussy Béla szerzőpáros egyik tanulmányában éppen a munkát illetően állapítja meg: „... a magyar társadalom tagjainak nagy többsége nagyon sok időt tölt el jövedelemszerező munkatevékenységekkel. Arra vonatkozóan, hogy ez a munka mennyire intenzív és hatékony, az egész napot felölelő időmérleg-vizsgálat keretében nem kaphatunk információkat. Az állandó munkahelyen és a különböző különmunkákkal eltöltött idő azonban rendszerint fáradtságos — akár hatékony a munka, akár nem, akár nagyon intenzív, akár kevésbé...”

Több időt a művelődésre

Ezzel el is érkezünk életmódunknak, az élet minőségének egyik legsarkalatosabb kérdéséhez. Nyilvánvaló ugyanis, hogy a jövedelem-szerzésre fordított, a napi nyolc óránál lényegesen hosszabb idő az egyéni, a családi életszínvonal emelését szolgálja. Kétségtelen az is, hogy az egyebek között túlórában, magánházépítésben végzett többletmunkának jelentős szerepe volt a nemzeti jövedelem 1963—77 közötti megkétszereződésében. Felmerül azonban a kérdés: továbbképzés, a tanulás, az agyat, a gondolkodást ugyancsak karbantartó csiszoló művelődés jelenlegi aránya meddig lesz elegendő a lépéstartáshoz, a haladáshoz? Egyre több szakemberek olyan időszakban fogalmazódnak meg ez a gondolat, amikor sarkunkban az elektronika forradalma, s szemünk előtt a termelő robotok realisan belátható képe...

Az időmérleg szerint a különböző szellemi foglalkozású férfiak átlagosan naponta, 25—33 percet töltenek órán, éleadáson való részvétellel, egyéni tanulással és önképzéssel. A nem mezőgazdasági fizikai foglalkozásuaknál ez az idő 2—9, a mezőgazdasági fizikaiaknál 1—4 perc. A szociológusok hozzátűszik, hogy ugyanezen csoportosítás tanulsága szerint a nők kevésbé tanulnak tovább. Ezért a nemek közötti — egyébként csökkenő — képzettségi, felkészültségi különbség felnőtt korban nő. De hogy mégis hétköznapien hová helyezhető a fenti tanulásra fordított idő, arra egy példa: ha valaki heti 2x3 óráat áldoz valamely nyelv elsajátítására, akkor átlagosan naponta ezzel 25 percet tanul. De hol van

Másfél óra a tévé előtt

A magyar állampolgár időtöltésében kimagasló helyen szerepel viszont a televízió nézés. A szellemi foglalkozású a tévékészülék előtt átlagosan eltöltött napi 98 perccel tízszer annyit áldoz a műsorokra, mint a magnózásnak, lemezhallgatásnak, a moziknak, a színháznak, a hangversenyeknek, a kiállításoknak, a múzeumoknak és sportrendezvényeknek együttvéve. A szakmunkás férfi hatodannyi időben játszik gyermekével vagy mesél neki, tanul vele — mint amennyit a televízió előtt tölt. Van olyan csoport, amelyiknél mindössze tizenötöd annyit. Az adatok arányaiból következtethetünk a családi életre, a közművelődésre. Mégis csak egyet emelnék ki: a televízió kulturális közvetítői fontosságának megfelelőbb mércét kellene állítani...

A férfiak „házasítása”

Nemcsak a munkában, a művelődésben, a szórakozásban, hanem az életmód más területén is jelentősen változtak az arányok.

Például változásra, a „nőknek a konyhában a hely” szemléletmód átalakulására utal, hogy mindenképp a szellemi foglalkozásuaknál — lényegesen csökkent a nőknek a háztartásban eltöltött idejük. A teljességhez: a férfiaké viszont nőtt. Több kutató úgy véli — nem kis optimizmussal —, hogy ez a tendencia más csoportoknál is követésre talált. Tény mindenestre, hogy az otthoni gépesítés megkönnyíti a férfiak „házasítását”. A nők általános foglalkoztatása, s — ebből eredően az arányosabb családi teherviselés — pedig sürgeti ezt.

Az ilyen, az életmód több más összetevőjét érintő kérdésekre, az időmérlegnél méreteiben szerényebb szociológiai vizsgálatok is megalapozott válaszokat adhatnak.

Mélykúti Áttila

Tájékoztató a vasúti tarifa emeléséről

A szeptember 1-én életbe lépő új menetdíjakról és a változással kapcsolatos intézkedésekről tartott sajtótájékoztatót csütörtökön Budapesten Mészáros András, a MÁV vezérigazgató-helyettese.

Emlékeztetett a sajtóban már megjelent közleményre, miszerint: a teljes árú és a kedvezményes árú menetdíjak 100 százalékkal, a napi munkabajjárásra használt felhavi jegyek ára 80 százalékkal, a tanulók napi iskolába járására rendszeresített havi jegyek ára 50 százalékkal, a helyjegyeké 100 százalékkal, az útipogószá- fuvarozás viteldíja 100 százalékkal, a személyzeti jegyek ára szintén 100 százalékkal emelkedik. Változatlanok maradnak a szocialista vasutak egymás közötti forgalmára, valamint a nemzetközi személyforgalom magyarországi szakaszára meghirdetett menetdíjak.

Mint mondotta, az arányosítást két tényező tette szükségessé: egyrészt a jelenlegi nehezebb gazdasági feltételek között indokolt és szükségeszerű az állami kiadások csökkentése (az állami költségvetésből eddig évente mintegy 16 milliárd forint árkiegészítést kapott a tömegközlekedés — ebből több mint 7 milliárdot a vasút), másrészt: kisebb módosítások kivételével 30 év óta változatlanok a belföldi vasúti menetdíjak. Az eltelt évtizedek alatt jócskán növekedett az úteménygépítés, emelkedtek a járművek beszerzési árai, nőttek a munkabérek. Emellett számottevően javultak az utazás körülményei: gyorsabb, kényel-

mesebb kocsikban utazhatunk biztonságosabb feltételek között.

A vezérigazgató-helyettes elmondta, hogy a vasútnál lelkiismeretesen készülnek a díjváltozással kapcsolatos feladatok megoldására: különböző szervezési intézkedésekkel, a pénztárak megerősítésével, a személyzet felkészítésével segítik a zavartalan átállást. A tarifaváltozás szükségessé teszi a jelenlegi menetjegykészlet teljes cseréjét is, erre a rendkívüli feladatra is felkészültek, folyamatosan állítják át a jegynyomtató gépeket. Nagy gondot fordítanak az utazóközönség tájékoztatására is: a bejáró dolgozókat foglalkoztató vállalatok részére díjtáblázat-kivonatokat nyomtattak, ezekhez ingyen lehet hozzájutni. Az utasok eligazodását a pénztárak mellett elhelyezendő fali díjtáblázatok szolgálják.

Fontos tudnivaló, hogy a munkáltatók átmenetileg csak a kijelölt pénztáraknál vehetik át (már mátol) dolgozóik felhavi és havi jegyét. Továbbá szeptembertől napi munkába járásra, hétvégi hazautazásra csak az új árral nyomtatott jegyek használhatók fel.

Átmeneti kedvezmény, hogy a tanulók augusztus 27-től szeptember 5-ig havijegy nélkül (tehát ingyen) utazhatnak iskolájukba és vissza. Az új tanulóhavijegyeket szeptember 1-én kezdik árusítani. Fontos tudni azt is, hogy ideiglenesen megszűnik a menetjegyek és a helyjegyek elővétele.

Végül a vezérigazgató-helyettes felhívta a figyelmet, hogy a menetdíjak emelése nem jelenti egyben a közlekedés műszaki feltételeinek ugrásszerű javulását — hiszen a MÁV rendelkezésére álló pénz nem lesz több —, de arra fokozottan törekszik a vasút, hogy az utazási szolgáltatások színvonalát emelje, a tisztaság, a menetrendszerűség fokozódjon. Szólt arról is, hogy a körültekintő szervezési és szabályozási intézkedések elvégzése is várható átmeneti nehézségek az utaskiszolgálásban, a tájékoztatásban — ezek miatt a vasút előre is kéri az utazóközönség megértését és türelmét. (MTI)

A Mi Világunk

A szocialista brigádoknak ajánljuk

A Népszava Lap- és Könyvkiadó a közelmúltban megjelentette a *Mi Világunk* című sorozatának legújabb kötetét. A korszerű ismeretterjesztés népszerű sorozata olyan olvasmányélménnyel szolgál, amely nemcsak a témában ad új befogadni valókat, hanem általánosan is szélesítheti, mélyítheti a tanulni vágyók ismereteit.

A Népszava tetszetsző füzeteinek bevezető írása — dr. Marjay Imre tollából származik — különös világba vezet az olvasót. A szerző néhány oldal terjedelemben bemutatja az elmúlt száza-

dok leghírhedtebb hamisításait. Ismerjük-e nyelvünk minden árnyalatát, tudunk-e helyesen, szépen magyarul? Mikor mit vétünk nyelvünk ellen? A *Mi Világunk* legújabb számában a kérdésre szakértőtől kaphatunk választ.

A biológia tájaira kalauzol el a füzet egyik záró írása. A biológia napjainkban nemcsak népszerű tudomány, hanem az embertudományok egyik alapja is. A humán genetikai szerepét, jelentőségét népszerűen a szerző úgy mutatja be, mint az emberi öröklődés tudományát.